

POHLEPA

Ermin ZAHIROVIĆ

ALLAHOVA MILOST PREMA LJUDIMA

Kenan SMILAGIĆ

Sažetak

Novi muallim objavljuje hutbe aktivnih imama i hatiba. Uz hutbe rubrika sadrži i svojevrsne recenzije, tako da zajednički čine cjelinu.

Recenzije pišu "slušaatelji hutbe", a recenzije nemaju u potpunosti valorizirajući karakter, već im je cilj unapređivanje hutbe kao javnog istupa naših imama i kritički osvrt na te istupe.

U ovom broju na našim stranicama su dvije hutbe: hatiba Ermin ef. Zahirovića i hatiba Kenan ef. Smailagića. Za ovaj broj recenzije su pisali: Nesib ef. Hadžić i Elvedin ef. Klisura.

POHLEPA

(٢:٢٦٨) الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

Zahvala pripada jedino Uzvišenom Allahu dž.š. gospodaru svih svjetova, vladaru sudnjeg dana i neka je salavat i selam na posljednjeg Allahova poslanika Muhammeda s.a.v.s., na njegovu porodicu, časne ashabe i na sve one koji su živjeli i umirali sa Allahovim imenom na srcu.

Draga braćo, cijenjeni džemate, u posljednje vrijeme često se pitamo koji su uzroci ovog veoma lošeg stanja u društvu kojem smo svakodnevno svjedoci, ne samo ovdje kod nas u Bosni i Hercegovini, nego i širom svijeta? Koji je razlog pojave ekonomske krize koja potresa čitav svijet? Zašto se konstantno napadaju i razaraju muslimanske zemlje? Zašto slabo funkcionišu naše državne institucije? Zašto ne možemo biti zadovoljni našim političarima? Zašto naša omladina propada, opija se i drogira čak i na bajram? Zašto se među ljudima sve više remete dobri međuljudski odnosi i zašto se ljudi sve više povlače, osamljuju i smanjuju druženje s drugim ljudima?

Na ova pitanja ima mnogo odgovora, ali ako razmislimo malo vidjet ćemo da jedna pojava ima ogroman uticaj na sve ove probleme i da se često pojavljuje kao pokretačka snaga svih ovih problema, a to je POHLEPA. Pohlepa ili pretjerana želja za imetkom i uživanjem na ovome svijetu pod svaku cijenu.

Pohlepa je bolest ljudske duše koja čovjeka tjera da čini sve vrste grijeha, da čini nepravdu i sebi i drugima.

Ona osoba koja oboli od ove bolesti spremna je učiniti bilo što kako bi utolila i zadovoljila svoju pohlepu, a nju je nemoguće utoliti i zadovoljiti. U suri Et-tekasur Uzvišeni Allah kaže:

Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete sve dok grobove ne naselite, a ne valja tako saznat ćete svakako. I još jednom ne valja tako, saznat ćete sigurno. Ne valja tako, nek znate pouzdano, Džehennem ćete vidjeti jasno i još jednom doista ćete ga vidjeti očigledno, zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno."

Kao što vidimo iz prethodnih ajeta, čitav život čovjeku prijeti opasnost da postane pohlepan i vidimo da Allah dž.š. prijeti Džehennemom onima koji su pohlepni i vidimo da ćemo za sladak život i uživanje biti pitani sigurno. Pohlepa ulazi u sve sfere ljudskog društva i tjera pojedince i grupe da čine prevare, nasilje i nepravdu ljudima. Danas brojne nevladine organizacije i analitičari tvrde da je:

Upravo zbog svoje pohlepe ekonomska mafija sa vrha finansijske piramide svijeta proizvela ekonomsku krizu i recesiju koja je ugrozila milione ljudi širom svijeta! Da zbog svoje pohlepe zapadne sile svijeta šire svoje uticaje i „milom i silom" u muslimanskim zemljama bogatim prirodnim resursima i naftom! Da zbog svoje pohlepe farmaceutske kompanije manipulišu ljudskim strahom od bolesti i virusa i tako na ljudskoj mucu i strahu zarađuju milijarde!

Upravo zbog pohlepe mnogi naši političari svoj lični interes stavljaju iznad interesa društva i naroda koji ih je izabrao i dao im vlast da služe i doprinose narodu! Upravo zbog pohlepe vlasnici naših kafana i kafića na bajram dovode četničke pjevaljke i omladinu opijaju, jer pohlepnom je važan samo novac, a za obraz, ponos i dostojanstvo takvi ne mare! Upravo zbog pohlepe u svojim avlijama i njivama ograde u tuđe pomjeramo, s komšijama se svađamo, borimo se za komadić zemlje koji ćemo uskoro napustiti, a svejedno nam je za mjestom na budućem svijetu gdje ćemo vječno boraviti!

Zbog pohlepe svakog uspješnog muslimana bez razmišljanja lopovom nazivamo i međusobne odnose kidamo i neprestano u strahu od siromaštva živimo. A Allah dž.š. u Kur'an-i kerimu kaže:

Šejtan vas plaši neimaštinom i navraća vas na grijeh, a Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju, Allah je neizmjereno dobar i zna sve."

A naš poslanik Muhammed s.a.v.s u hadisu kojeg prenosi h. Aiša r.a. kaže:

Kada bi čovjek imao dvije doline zlata poželio bi i treću, utrobu čovjeka može napuniti samo zemlja a Allah prašta pokajniku, Allah je dao imetak da bi se mogao namaz obavljati i zekat davati."

Draga braćo, Islam od nas ne traži da se imetka i dunjaluka u potpunosti odrekemo, da isposnički živimo, naprotiv, traži od nas da budemo čestiti, da se borimo, da radimo i zarađujemo, ali da pri tom ne pretjerujemo, da Allaha ne zaboravljamo i drugim ljudima nepravdu ne nanosimo.

Pohlepa je nažalost ta koja danas svijetom upravlja, ona uništava i pojedinca i zajednicu, ona uzrokuje ratove, pljačke, prevare, širi smutnju na zemlji, a na nama je da je se čuvamo i da sebe preispitujemo i svoj odnos prema dunjaluku i da ne dozvolimo da nas pohlepa upropasti i da zbog nje izgubimo sreću i ovog i budućeg svijeta.

I na kraju, poslušajte jednu kratku hikaju, priču koja govori o pohlepi:

Kaže se da je Isa a.s. jednom prilikom krenuo na put sa nekim čovjekom, pa kada su zastali da obave molitvu, Isa a.s. poslao onog čovjeka u obližnju varoš da im donese nešto hrane. Dok je on molitvu obavljao, onaj čovjek dođe s tri lepine, al mu bi dugo čekati da Isa završi s molitvom te on jednu pojede. Kada je Isa a.s. završio, upita onog čovjeka šta je s trećom lepinom, ko nju pojede? A čovjek počeo tvrditi da je nije ni bilo.

I tako su nastavili svoj put i na putovanju su im se dešavala čuda, Isaove a.s. mu'džize, pa kad god bi se onaj čovjek začudio, Isa bi ga upitao: "Ko pojede onu treću lepinu?", a on je i dalje tvrdio da su bile samo dvije. Kada ih je put doveo do tri kamare kamenja, Allahovom voljom Isa a.s. ih pretvori u zlato i reče: "Jedna kamara meni, jedna tebi a jedna onom ko je pojeo treću lepinu!" Tada onaj čovjek povika: "Ja sam je pojeo!". Isa a.s. se nasmija i reče: „Uzmi sad i moju kamaru zlata", te ostavi njega i nastavi svoj put.

Ubrzo naiđoše tri razbojnika i kad vidješe kamare zlata odmah onog čovjeka ubiše i jednog od njih poslaše da im donese nešto hrane, konje i kola pa da podijele zlato, al dok je ovaj išao prema gradu, ona dvojica se dogovoriše da njega ubiju i zlato podijele, međutim, onaj što je otišao po hranu i prevoz i on smisli plan, da hranu otruje i zlato pokupi sebi.

Čim se vratio, ona dvojica ga ubiše i hranu pojedoh, a onda za njim otrovani pomriješe. Tad Isa a.s. ponovo naiđe istim putem i kad ih ugleda, reče: "**Ovako biva sa onima koji samo za dunjaluk žive i koji u srcima pohlepu nose.**" Na kraju molim Allaha dž.š. da oprostí naše grijehé i sačuva nas pohlepe i pohlepnih ljudi. Amin!

Recenzija - Nesib Hadžić

Hutba je fenomenalna prilika i vrijeme koje dobiva svaki hatib, da kroz hutbu i osiguran ekskluzivan prostor, iskoristi vrijeme na najbolji mogući način i kreira jasnu, sadržajnu i nedvosmislenu poruku muslimanima, džematlijama koji ga slušaju. Umijeće komuniciranja, govorništvo, način na koji se prenose informacije je nešto što se uči i usvaja. Jako je bitno znati izabrati najbolji način kako kazati ono što se želi reći. Pored samog sadržaja, koji je jako bitan, važan je i način na koji se prezentira hutba, odnosno uspostavljena komunikacija hatiba i džemata. Hutba, iako važi za jednostranu komunikaciju

sa džematom gdje imam govori a džemat sluša, ona ima svoj nivo interakcije koju pažljivo imam osjetiti i zna u kolikoj mjeri je uspostavio kvalitetnu komunikaciju sa vjernicima kojima govori i u kojoj mjeri će njegova poruka ostaviti traga na njihovo ponašanje kada izađu iz džamije. S tim u vezi, pisati recenziju na hutbu mogu oni koji su pomno slušali hatiba, dok prilika u kojoj se ja nalazim je iznošenje svojevrstne recenzije ili mišljenja, ne o hutbi, nego o njenom predodčenom tekstu, te ga tako i treba tretirati.

Danas, u vrijeme kada oko nas sve više ljudi postaje enormno bogato, a u isto vrijeme

vidimo ljude oko sebe koji žive na rubu egzistencije i zastrašujuće siromašni, hutba na temu *Pohlepa* je, u najmanju ruku aktualna. Čitajući tekst hutbe, da se primjetiti da je ona kvalitetnog sadržaj, a njen uvod i centralni dio je temeljen na ajetima sure Et-Tekasur. Tekst nije dug i zadovoljava optimalan okvir koliko bi jedna hutba trebala vremenski trajati. Ona se temelji na dva kur'anska sadržaja i jednom hadisu, što je sasvim dovoljno za tu priliku. Ono što bi hatib trebao izbjeći u ovoj hutbi, je problematiziranje pohlepe na globalnom nivou, u nekoliko navrata, što ostavlja dojam da je to srž upozorenja džematlijama u džamiji. To, u osnovi, ne mora biti pogrešno. Međutim, tamo gdje ništa ne možemo postići tu se ne trebamo ni trošiti. Pored konstatacije da je pohlepa, između ostalog, doprinijela i globalnim ekonomskim problemima, hutba bi bila još bolja, da je prilagođena ciljanoj publici, to jest džematu koji je sluša. Zato se

u tekstu moglo naći više savjeta o pohlepi na "lokalnom" nivou, o pohlepi među ljudima, među nama, odnosno u nama. Da hatib uputi muslimane koji su to znakovi pohlepe i kako pohlepu prepoznati kod sebe. Zatim, ono najvažije, kako se boriti protiv vlastitih poriva za gomilanjem imetka, kojeg nismo u stanju u pobožnosti i plemenitosti trošiti.

Na kraju, tekst hutbe *Pohlepa* je veoma aktuelan. Izabrani i citirani ajeti sure Et-Tekasur, sami po sebi, sadrže dovoljno jako upozorenje o pohlepi, stanju koje ne bi trebalo da se nalazi kod vjernika. Hikaja odgovarajućeg sadržaja, navedena u hutbi, poruku je učinila jasnijom i razumljivom. Hatib je vodio računa o vremenskim ograničenjima. U zavisnosti o načinu interpretacije, hutba bi trebala postići svoj cilj, pružiti kvalitetno upozorenje vjernicima i prouzrokovati određene promjene u ponašanju kod onih na koje se ona odnosi.

Recenzija - Elvedin Klisura

Davati svoj sud ili komentirati nečiju hutbu nije nimalo jednostavan posao, s obzirom da svaki džemat, a samim time i hatib ima svoje posebnosti koje su karakteristične za njih kao takve.

No, ipak postoje i neke zajedničke komponente koje svi mi hatibi koristimo obraćajući se ljudima petkom sa mimbera. U tom segmentu pokušat ću da dam svoje mišljenje na ovu hutbu.

Allahov poslanik Muhammed s.a.v.s. u hadisu kaže: "Bede'el-Islamu gariben we seje'udu kema bede'e gariben fe tuba lil-gurebai", što u prijevodu znači "*Islam je počeo sa pojedincima, vratiće se na njih, blago tim pojedincima*".

Kao što sam rekao na početku svaki džemat ima svoje osobnosti koje su specifične za njega, kao i dodirne tačke sa drugima. Imam nastoji da svojim hutbama i vazovima kanališe džemat i njegove pripadnike u njihovom ponašanju kako bi išli putem vjere koji jeste put napretka.

Svaki džemat mogao bi se posmatrati kao jedinka koja takva kakva jeste čini jedan dio mozaika cjelokupne Zajednice. Ukoliko svako od nas imama odgaja džemat nastojeći da svojim radom pokušamo otkloniti negativnosti, on će se sa lahkocóm moći uklopiti u Zajednicu i doprinijeti njenom boljitku.

Stoga ne mogu a da ne primjetim da je hatib u samom uvodu hutbe sebi zadao široke okvire u rješavanju po mom mišljenju veoma velikih pitanja i globalnih problema današnjice.

Pitanja poput ovako definiranih u hutbi: Koji su uzroci ovog veoma lošeg stanja u društvu kojem smo svakodnevno svjedoci, ne samo ovdje kod nas u Bosni i Hercegovini, nego i širom svijeta? Koji je razlog pojave ekonomske krize koja potresa čitav svijet? Zašto se konstantno napadaju i razaraju muslimanske zemlje? Zašto slabo funkcionišu naše državne institucije? Zašto ne možemo biti zadovoljni našim političarima?, jesu pitanja koja zahtijevaju radne seminare, diskusije i tribine da bi se dobio pravi odgovor, što sam hatib i kon-

statuje da na ova pitanja ima mnogo odgovora. No, vjerovatno je u džematu u kojem je hatib držao hutbu ova tema aktuelna i nadati se je da je hatib polučio rezultat.

- Ono što se može primijetiti kod hatiba jeste mala nepreciznost u tretiranju riječi pohlepa, jer on pohlepu na jednom mjestu označava kao **pojavu** koja ima uticaj na probleme koje on postavlja u pitanjima, dok na drugom mjestu to definira kao **bolest**.

- Dalje, neprecizno je, pa čak i neodgovorno, ukoliko se već želi reći i iznijeti nečije mišljenje to ne navesti u smislu ko je to i kada rekao kao u primjeru ove hutbe: "Danas brojne nevladine organizacije i analitičari tvrde da je:

Upravo zbog svoje pohlepe ekonomska mafija sa vrha finansijske piramide svijeta proizvela ekonomsku krizu i recesiju koja je ugrozila milione ljudi širom svijeta!

Da zbog svoje pohlepe zapadne sile svijeta šire svoje uticaje i „milom i silom“ u muslimanskim zemljama bogatim prirodnim resursima i naftom! Da zbog svoje pohlepe farmaceutske kompanije manipulišu ljudskim strahom od bolesti i virusa i tako na ljudskoj mucu i strahu zarađuju milijarde"! Koje nevladine organizacije i kada su ovo rekly ostaje nam nepoznanica.

- Naša vjera nas uči da lijepa riječ ima poseban status i da tome treba posvetiti dužnu pažnju, naročito mi hatibi, stoga vokabularu moramo prići ozbiljno i način izražavanja treba biti primjeren mjestu odakle govorimo, tj. minberu. Prema tome, riječi mafija, četnički i sl. mislim da nisu primjerene da ih hatib upotrebljava, pa čak i kad nekoga citira.

- Mislim da su našem hatibu opsesija političari i njihovi "nemoralni" potezi i privi-

legije jer ih često uzima u razmatranje što može biti kontraproduktivno, jer gotovo svi su danas involvirani u politiku milom ili silom i dobro su upućeni u ta dešavanja, tako da po mom mišljenju ovo treba izbjegavati.

Efikasniji je način ukoliko se već to želi razgovarati sa takvim osobama i pokušati im ukazati na propuste koje imaju, jer sigurno neće odbiti kahvu kada dođu na džumu, a imam ih pozove.

- Hatib je također neprecizan u davanju suda spram ove teme, jer kaže: "Ona osoba koja oboli od ove bolesti spremna je učiniti bilo što kako bi utolila i zadovoljila svoju pohlepu, a nju je nemoguće utoliti i zadovoljiti".

Prema mome mišljenju nemoguće znači da za to nema lijeka, a odmah nakon toga citira ajete iz sure "Et-Tekasur". Kur'an je lijek i slijedenjem njegovih propisa naravno da je moguće prevazići tzv. 'duhovne' bolesti pa tako i ovu.

- Ne znam da li hatib prilikom navođenja kur'anskih ajeta i hadisa citira i izvorni arapski tekst, jer se to ne može vidjeti iz ove hutbe, ali mislim da je opcija arapskog teksta i prijevoda na naš jezik prihvatljivija.

- Hatib na kraju lijepo daje kraće smjernice u djelovanju njegovih džematlija riječima: "Islam od nas ne traži da se imetka i dunjaluka u potpunosti odrekemo, da isposnički živimo, naprotiv, traži od nas da budemo čestiti, da se borimo, da radimo i zarađujemo, ali da pri tom ne pretjerujemo, da Allaha ne zaboravljamo i drugim ljudima nepravdu ne nanosimo.", što upravo jeste intencija koju sam naveo na početku, u profiliranju i oblikovanju našeg džemata, a i hikaja kojom hatib završava svoju hutbu jeste usmjerena ka tome cilju.